

Unngå skade på trær under byggeprosjekter

Mulige måter som eksisterende trær kan bli skadet på under byggeprosjekter, og metoder for å forebygge skade på trær gjennom planlegging og tilrettelegging.

Hus blir ofte bygget nært eksisterende trær for å dra nytte av de estetiske og miljømessige fordelene dette gir. Uheldigvis kan byggeprosessen være ødeleggende for trærne i nærheten. Riktig planlegging og omsorg kreves for å bevare trærne på en byggeplass. En arborist kan hjelpe deg med å finne ut hvilke trær som kan reddes. Arboristen kan også samarbeide med entreprenøren for å beskytte trærne i hver fase av byggingen.

Hvordan trær blir skadet under bygging

Fysisk skade på stamme og krone. Anleggsutstyr kan skade den delen av treet som er over bakken ved å knekke grener, rive opp barken og skade stammen. Slike skader er permanente, og om de er omfattende, kan de være fatale.

Avskårne røtter. Utgravingen, utjevningen og grøftingen som skjer i forbindelse med bygging eller installasjon av infrastruktur under bakken kan skade røtter betydelig. Rotsystemet på et tre kan strekke seg horisontalt fra en til tre ganger lenger enn treet høyde. Det er viktig å skjære så langt unna treet som mulig for å forhindre skader som kan ødelegge treet helse og stabilitet. Skjæring under kronen på et tre kan redusere treet vitalitet. Hvis røttene kuttes nært stammen kan det skade treet alvorlig og begrense dets evne til å holde seg oppe i kraftig vind.

Komprimering av jorden. Den ideelle jorden for vekst og utvikling av røtter inneholder omkring 50 prosent med porerom der vann og luft kan bevege seg. Tungt anleggsutstyr kan komprimere jorden og redusere mengden porer dramatisk. Kompaktering hindrer rotvekst, begrenser vanninntrengingen, og reduserer oksygenet som røttene trenger for å overleve.

Kvele røtter ved å legge på jord. Størstedelen av de fine røttene som absorberer vann og mineraler er i de øverste 15 til 30 cm av jorden, der oksygen- og fuktinnivåer som regel er de beste for god vekst. Selv noen få centimeter med jord som legges over rotsystemet for å endre hellingen, kan kvele de fineste røttene og etter hvert føre til mer omfattende rotdød.

Eksponering mot vind og vær. Trærne i en skog vokser som et samfunn, der hvert tre beskytter de andre mot vind og vær. Trærne blir høye med lange, rette stammer og høyt bladverk. Når nabotrær fjernes i en byggeprosess, blir de gjenværende trærne eksponert for økt sollys og vind, som kan føre til solsvidde eller knekte grener og stammer.

Søk råd

Ikke alle trær på byggeplassen kan eller bør bevares. Arboristen din kan vurdere helsen og den strukturelle tilstand av trærne på eiendommen og foreslå tiltak for å bevare og beskytte dem.

Når det bestemmes hvilke trær som skal stå, vurder arten, størrelsen, alder, plassering og tilstand på hvert tre. Arboristen din kan gi deg råd om hvilke trær som er mest følsomme overfor kompaktering, endret helling og rotskade.

Planlegg godt

Arboristen og entreprenøren må arbeide sammen når byggeprosjektet planlegges. Noen ganger kan små endringer i plassering eller design av huset eller oppkjørselen gjøre en stor forskjell på om et bestemt tre vil overleve. Alternative byggemetoder kan diskuteres, slik som å legge en bro over røttene som en erstatning for konvensjonelle gangveier, hvis fleksibilitet i veivalget er begrenset. Hvis føringsveier for strøm, vann og avløp ikke kan ledes rundt trær, finnes det installasjonsteknikker som tunneller og grøfter som gir mindre skader.

Sett opp barrierer

Behandling for byggeskader er av begrenset verdi, så det er viktig at trærne beskyttes mot skader. Sett opp permanente gjerder rundt hvert tre som skal stå igjen, så langt ut fra stammen som mulig, for å gi beskyttelse både over og under overflaten. Sett gjerdet omtrent en meter ut fra stammen for hver 8 cm med diameter på stammen.

Instruer bygningsarbeiderne om å holde gjerdene intakte og det inngjerdede området fritt for bygningsmaterialer, avfall og ekstra jord. Ingen graving, grøfting eller annet jordarbeid må tillates i det inngjerdede området.

Begrens adkomst

La det om mulig bare være én vei til og fra eiendommen. Alle entreprenører må få beskjed om hvor de har lov til å kjøre og parkere kjøretøy. Ofte kan den samme tilkomstveien senere brukes som føringsvei for kabler, rør eller oppkjørsel.

Spesifiser opplagsområder for utstyr, jord og byggematerialer. Begrens områder der det kan brennes (om det er tillatt), vaskes bort sement, og arbeidsområder for byggingen. Disse områdene må holdes unna trærne som skal beskyttes.

Spesifikasjoner

Alle tiltak som skal beskytte trærne dine må skrives inn i bygningsspesifikasjonene og må beskrive i detalj hva som kan og ikke kan gjøres rundt trærne. Det er en god idé å sette opp skilt som en påminning.

Bøter og straff for brudd på reglene må bygges inn i spesifikasjonene. Hvor store bøtene er bør være i proporsjon til den mulige skaden på trærne, og bør øke for gjentatte brudd.

Oppretthold en god kommunikasjon

Kommuniser dine mål på en tydelig måte med din arborist, byggeentreprenør og alle underentreprenører. Byggeskader på trær er ofte irreversible.

Besøk tomten minst én gang om dagen, om mulig. Overvåkenheten din vil lønne seg etter hvert som arbeiderne lærer at dine ønsker skal tas alvorlig. Ta bilder på ethvert trinn i byggingen. Hvis beskrivelsen i spesifikasjonene brytes, vil det være viktig å kunne vise ansvarsforhold.

Fullføring

Grundig planlegging og kommunikasjon med landskapsarkitekter og -entreprenører er like viktig som å unngå skade på trærne under byggingen. Installasjon av vanningsystem, jordflytting og opparbeiding av plantebed kan også skade rotsystemer.

Vedlikehold av trær etter byggingen

Trærne dine vil trenge flere år for å tilpasse seg skader og miljøendringer som skjer under byggingen. Trær som stresses får lettere helseproblemer, slik som sykdom og insektangrep. Snakk med arboristen din om fortsatt overvåking og vedlikehold av trærne dine.

Til tross for de beste intensjoner og de strengeste tiltakene for å bevare trær, kan det fremdeles skje skade på trærne. Arboristen kan foreslå støttende behandling for å redusere stress og bedre vekstforholdene rundt trærne.

Denne brosjyren inngår i en serie publisert av International Society of Arboriculture som en del av sitt program for forbrukerinformasjon. Du er kanskje spesielt interessert i de følgende titlene som nå finnes i serien:

Unngå konflikter mellom trær og strøm, vann og avløp
Unngå skade på trær under byggeprosjekter
Fordeler med trær
Kjøp trær av høy kvalitet
Insekt- og sykdomsproblemer

Stell av voksne trær
Nyplanting av trær
Plantehele
Gode tildekkningsteknikker
Palmer

Beskjæring av voksne trær
Beskjæring av unge trær
Gjenkjenn farer for trær
Behandling av trær med byggeskader
Valg og plassering av trær

Trær og bakke
Treverdier
Hvorfor bruke en arborist
Hvorfor topping skader trær

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

©2011 (1998, 2004) International Society of Arboriculture.

Utviklet av International Society of Arboriculture (ISA), en stiftelse som støtter forskning på trepleie over hele verden og som er dedikert til stell og bevaring av trær for skygge og utsmykning. For mer informasjon, kontakt: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org